

Відгук

офіційного опонента доктора медичних наук, доцента, директора Українського державного інституту репродуктології НМАПО ім. П.Л. Шупика Суслікової Лідії Вікторівни на дисертацію Русин Людмили Петрівни «Особливості становлення пубертатного періоду у дівчаток-підлітків, народжених з дефіцитом маси тіла», поданої на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук за спеціальністю 14.01.01 – акушерство та гінекологія у спеціалізовану вчену раду Д 35.600.04 при Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького.

Актуальність дисертаційної роботи Русин Л.П. «Особливості становлення пубертатного періоду у дівчаток-підлітків, народжених з дефіцитом маси тіла» обумовлена високою частотою патології пубертату у дівчат-підлітків, що народилися з дефіцитом маси тіла в умовах природного дефіциту йоду.

Відомо, що порушення репродуктивної системи залежать від стану гіпоталамо-гіпофізарно-гонадотропній системі в період статевого дозрівання (В.В. Подольський, В.В. Тимків, 2014).

Сучасними протоколами на основі бази даних доказової медицини регламентовані основні напрямки діагностики та лікування порушень репродуктивної системи пацієнток підліткового віку, однак і донині немає чітко сформульованих алгоритмів ранньої діагностики та послідовність корекції відхилень у показниках ендокринної системи у дівчат-підлітків, що народилися з дефіцитом маси тіла та мешкають у місцевості з природною нестачею йоду.

Зв'язок теми роботи з державними чи галузевими науковими програмами.

Дисертація Русин Л.П. узгоджується з державною програмою «Репродуктивне здоров'я нації» на період до 2015 року, схваленою

постановою Кабінету Міністрів України №1849 від 27.12.2006 і спільним Наказом МОЗ та НАМН України №372/34 від 01.07.2007 та планом науково-дослідної роботи кафедри акушерства та гінекології ДВНЗ «Ужгородського національного університету» «Репродуктивне здоров'я жінок в умовах екологічного навантаження і природного дефіциту йоду з розробкою альтернативних схем їх профілактики і лікування» (№ державної реєстрації 0103U001831).

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків та рекомендацій сформульованих у дисертації.

Дисертаційна робота виконана на високому сучасному науково-методичному рівні, виконані дослідження чітко відповідають поставленій меті та вирішенню завдань. Отримані дисертантом результати є достовірними і обґрунтованими. Усі дослідження ґрунтуються на достатньому за обсягом клінічному матеріалі (250 дівчат-підлітків) з використанням статистичних, ультразвукових, гормональних, біохімічних математичних і статистичних досліджень. Малюнки і таблиці ретельно документовані. Цифровий матеріал опрацьований з використанням методів математичного аналізу та статистичної обробки.

Наукова новизна та теоретичне значення дисертаційних досліджень.

Наукова новизна дисертації Русин Л.П. полягає в одержанні нових даних про роль показника дефіциту маси тіла у дівчаток-підлітків, що народилися з дефіцитом маси тіла та постійно проживають в умовах йододефіциту. Доведено вплив цього показника на становлення репродуктивної функції та соматичного розвитку у дівчат-підлітків обстежуваних груп.

Особливої уваги заслуговують дані про особливість статевого та соматичного розвитку у дівчат, народжених з дефіцитом маси тіла, які мешкають у регіонах із різним рівнем природної нестачі йоду.

Одержані дисертантом дані дозволили уточнити і розширити наявні дані про відхилення у формуванні репродуктивної системи у дівчат-підлітків, що народилися з дефіцитом маси тіла та науково обґрунтувати й удосконалити диференційований підхід до лікувально-профілактичних заходів.

Практичне значення результатів дослідження.

На основі проведених досліджень розроблено алгоритм раннього прогнозування відставання у статевому і соматичному розвитку дівчаток-підлітків у період пубертату, які мали дефіцит маси тіла при їх народженні.

Запропоновано використовувати комплекс обов'язкових обстежень, який включає доплерографію і доплерометрію матки, яєчників, щитоподібної залози, оцінку їх функціонального стану та антропометрію.

Результати проведених досліджень впроваджено в клінічну практику низки лікувально-профілактичних установ м. Ужгорода, Закарпатської, Івано-Франківської, та Вінницької областей, використовуються в навчальному процесі кафедри акушерства і гінекології медичного факультету, охорони материнства та дитинства ФПО Ужгородського національного університету.

Повнота викладу основних результатів в наукових фахових виданнях.

Матеріали дисертації повністю викладено у 11 наукових публікаціях, із них 8 у фахових виданнях, регламентованих ДАК МОН України (2 – одноосібні, 1 – у зарубіжному журналі, 1 – включена до міжнародних науково-метричних баз) та 3 – у матеріалах міжнародних конференцій в т. ч. 1 – у матеріалах зарубіжної конференції (м. Самарканд, Узбекистан). Видано одну методичну рекомендацію для студентів і викладачів.

Зауваження щодо змісту і оформлення дисертації та автореферату.

Дисертаційна робота побудована відповідно до вимог ДАК України, викладена на 145 сторінках комп'ютерного тексту та складається із вступу, огляду літератури, матеріалів та методів дослідження, 3 розділів власних

досліджень, аналізу та узагальнення отриманих результатів, висновків, практичних рекомендацій та списку літературних джерел (307 найменувань: 210 – кирилицею, 97 - латиницею). Дисертація ілюстрована 11 рисунками і 38 таблицями.

До позитивних сторін дисертації слід віднести чітке формулювання основних її наукових та практичних положень, сучасний методологічний підхід до вирішення поставлених завдань, логічний розподіл обстежуваних дівчат-підлітків на клінічні групи з виділенням трьох розділів власних досліджень, якісну ілюстрацію роботи таблицями та рисунками, які дозволяють краще орієнтуватися в тексті, порівнювати отримані дані, а також вільно оцінювати глибокий аналіз одержаних результатів.

Зміст дисертаційної роботи ідентичний автореферату і відповідає основним положенням дисертації та вимогам ДАК України.

У **вступі** до дисертаційної роботи доведено актуальність досліджуваної проблеми, наводиться зв'язок роботи з науковими програмами та комплексною темою наукових досліджень кафедри, містить мету, завдання та наукову новизну роботи, її практичне значення, а також особистий внесок здобувача за матеріалами дисертації.

Перший розділ (огляд літератури) складається з чотирьох підрозділів, у яких глибоко та грамотно проаналізовано літературні джерела з проблемами патології пубертату, вказано на цілий ряд невирішених питань щодо особливостей формування пубертатного періоду у дівчат-підлітків, що народилися з дефіцитом маси тіла. Висвітлено роль умов йододефіциту під час формування пубертату у дівчат-підлітків.

Розділ має логічну структуру, написаний із глибоким розумінням та знанням сучасних літературних даних.

У **другому** розділі дисертації висвітлено етапи здійснення дослідження, описано методи дослідження та критерії поділу дівчаток-підлітків на групи. Клінічна оцінка дівчат-підлітків свідчить про адекватність відбору досліджуваних та репрезентативність порівнюваних груп. Методи

дослідження повністю відповідають поставленій меті роботи та вимогам до дослідження у галузі акушерства та гінекології.

Власні дослідження викладено в трьох розділах, які відповідають меті та поставленим завданням наукової роботи.

У **третьому** розділі подано у порівняльному аспекті оцінку соматичного, фізичного та статевого розвитку досліджуваних груп дівчат-підлітків залежно від місця проживання з природною нестачею йоду. Досить вдало наведена оцінка менструальної функції та гінекологічна захворюваність у дівчат-підлітків, що народилися з дефіцитом маси тіла.

Доведено, що дефіцит маси тіла при народженні негативно впливає як на вік менархе, так і на темпи становлення менструального циклу у дівчат-підлітків, що народилися з дефіцитом маси тіла.

У **4 та 5** розділах вдало описано функціональний стан гіпофізарно – тиреоїдної системи та особливості зміни гонадотропних і статевих гормонів в умовах природного дефіциту йоду. Проводиться вичерпна характеристика клінічної ефективності запропонованих лікувально-профілактичних методів з оцінкою їх впливу на стабілізацію рівнів гонадотропних та статевих гормонів. Особливої уваги заслуговують дані гормонального дослідження крові.

Розділ написаний аргументовано, грамотно. Добре ілюстрований таблицями, рисунками та закінчується коротким узагальненням, що покращує сприйняття викладеного матеріалу.

У розділі аналіз та узагальнення результатів дослідження дисертантка підсумовує, аналізує та співставляє дані між собою. Розділ написаний кваліфіковано, логічно та аргументовано, що свідчить про високу ерудицію та творчий підхід до проведення даного дослідження.

Одержані результати викладені у **6** висновках та **4** практичних рекомендаціях. Висновки впливають із поставлених завдань дослідження та чітко відображають найважливіші науково-практичні положення дослідницького процесу, відповідають критеріям достовірності.

Практичні рекомендації ґрунтуються на достовірних наукових твердженнях, сформульовані чітко та логічно. Більшість літературних джерел опублікована за останні 10 років.

Відповідність дисертації обраній спеціальності та профілю спеціалізованої вченої ради.

Дисертація відповідає зазначеній спеціальності 14.01.01 – акушерство та гінекологія і профілю спеціалізованої вченої ради.

Недоліки дисертаційної роботи.

1. В першому розділі (огляд літератури) використані окремі джерела 80-х років минулого століття, які не несуть вагомої цінності у науковому плані.
2. У тексті дисертації та автореферату мають місце окремі стилістичні помилки та зустрічаються фразеологічні звороти, що не відповідають стандартам української мови.

Вважаю, що перераховані зауваження не зменшують наукову та практичну цінність наукової роботи. Проте, у мене є ряд дискусійних запитань до дисертанта:

1. Як Ви вважаєте, які з основних критеріїв прогнозування патології пубертату у дівчат-підлітків, що народилися з дефіцитом маси тіла?
2. На Вашу думку, які з показників слід вважати основними при проведенні корекції йододефіциту?

Рекомендації щодо використання результатів дисертаційного дослідження у практиці.

Вважаю за доцільне підготувати методичні рекомендації або інформаційний лист за матеріалами дисертації для забезпечення широкого впровадження основних положень роботи у практику закладів України для надання амбулаторної гінекологічної допомоги.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам.

Дисертаційна робота Русин Людмили Петрівни «**Особливості становлення пубертатного періоду у дівчат-підлітків, народжених з дефіцитом маси тіла**», науковим керівником якої є зав. кафедри акушерства та гінекології медичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет», д.мед.н, професор В.А. Маляр, слід вважати завершеною науковою працею.

Дисертація Русин Л.П. за актуальністю, новизною одержаних результатів дослідження, їх практичним та теоретичним значенням, рівнем методологічного вирішення поставленої мети і завдань повністю відповідає вимогам щодо дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук відповідно п. 11, 12 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затверджених Постановою кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. №567, а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата медичних наук за спеціальністю 14.01.01 – акушерство та гінекологія.

Директор
Українського державного
інституту репродуктології
НМАПО ім. П.Л. Шупика,
д. мед. наук, доцент

Л.В. Суслікова

Підпис д.мед.наук, доцента Л.В. Суслікової засвідчую:

Вчений секретар

В.В.Гарачук

